

Vlaams regeerakkoord 2014 en de lokale besturen

Standpunt Raad van Bestuur VVSG van 3 september 2014

Het Vlaamse regeerakkoord vertrekt van een heldere doelstelling en taakstelling ten aanzien van de lokale besturen: 'We geven de gemeenten en steden nog meer vertrouwen en meer verantwoordelijkheid. We versterken hun bestuurskracht en autonomie. En dus krijgen ze bijkomende bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden.' (visietekst p. 12)

Deze doelstelling komt in belangrijke mate overeen met wat de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten met haar memorandum voor ogen had. In het regeerakkoord zijn heel wat elementen uit het memorandum van de VVSG overgenomen. Sommige onderdelen zijn zeer expliciet geformuleerd, andere zijn erg vaag en vragen meer verduidelijking. De VVSG stelt ook verschillen vast tussen het algemene bestuurlijke luik en de opties geformuleerd in de sectorale onderdelen, maar vooruitgang tegenover vroegere teksten van regeerakkoorden is er zeker. We formuleren hieronder de voornaamste opmerkingen (*in cursief*).

1 De organisatie van de lokale besturen

- De Vlaamse overheid geeft enkel het grote kader weer. Zowel de regelgeving als het toezicht worden beperkt tot hoofdlijnen. Via een paritair samengestelde commissie zal tegen 31 maart 2015 onderzocht worden voor welke concrete bevoegdheden meer autonomie kan gegeven worden. Het **Belfortprincipe** wordt opnieuw geformuleerd. Bovendien zal elke toewijzing van nieuwe taken en bevoegdheden pas gebeuren na overleg met de lokale besturen en de overheveling van de nodige middelen.

De VVSG vindt dit een positieve evolutie en zal actief meewerken om deze bevoegdheden te preciseren. Ze betreurt wel dat de genoemde commissie geen onderdeel vormt van een meer structureel overlegorgaan tussen Vlaanderen en de lokale besturen. Vlabest (Vlaamse Adviesraad Bestuurszaken) was in beperkte mate een forum waar overleg kon gebeuren, vooral dan in de adviessfeer. Vlabest wordt echter afgeschaft (zonder opgave van motivering). Waarom richt men geen structurele overlegcommissie Vlaanderen-lokale besturen op zoals dat ook in Denemarken is gebeurd (voor andere zaken toch een gidsland)? Het Comité van de Regio's (Europese Unie) beveelt in haar recente Handvest Multilevel Governance heel duidelijk aan dat de centrale overheden in overleg moeten gaan met het lokale bestuursniveau op basis van gelijkwaardigheid. Kan de tijdelijke commissie opgebouwd wordt als een structureel forum?

- De tekst voert een **differentiatie** in tussen lokale besturen op basis van de schaal (aantal inwoners): de grootste steden (boven 100.000 inwoners), de middelgrote gemeenten (boven de 25.000 inwoners) en de andere gemeenten. Lokale besturen boven de 25.000 inwoners zouden meer autonomie en bevoegdheden krijgen. Steden boven de 100.000 inwoners mogen mits ze dit motiveren afwijken van Vlaamse regels. Zij kunnen desgewenst

een trekkingsrecht krijgen op Vlaamse investeringssubsidies waarbij ze hun aandeel autonoom kunnen besteden en beheren (onderwijs, riolering, ...) en ze kunnen hun binnengemeentelijke decentralisatie zelf regelen. De steden met meer dan 200.000 inwoners krijgen een deel van de (fiscale) bevoegdheden van de provincies.

Princiepelijk is het een positieve evolutie dat men probeert niet langer uit te gaan van 'de gemiddelde Vlaamse gemeente' om beleid te voeren, maar rekening wil houden met de variëteit op het terrein. Jammer genoeg differentieert het regeerakkoord alleen op basis van de schaal, uitgedrukt door het inwonersaantal. Dat wekt de indruk dat de Vlaamse regering geen basisvertrouwen heeft in de besturen onder de 25.000 inwoners (terwijl men met grote woorden aankondigt dat men vertrekt van vertrouwen in de lokale besturen). Veel andere factoren dan het inwoneraantal bepalen trouwens de verschillen tussen de besturen. Er zijn de grote steden, centrumsteden, regionale steden, randgemeenten van de grote steden, woongemeenten in het overgangsgebied, kustgemeenten en gemeenten in het perifere landelijk gebied. De ligging van een gemeente is vaak veel meer bepalend voor de mogelijkheden dan het inwoneraantal. Ook factoren zoals de fiscale draagvlak vormen een belangrijke determinant van de bestuurskracht. Dat hierover nergens wordt gesproken in het regeerakkoord is een belangrijke lacune. Nochtans zijn de verschillen op het vlak van fiscale draagkracht zeer groot: op basis van de aanvullende personenbelasting gaat het om een verhouding van één tot vier, voor de onroerende voorheffing zelfs één tot zes tussen de fiscaal armste en de fiscaal rijkste gemeenten.

Een bijkomend probleem met de differentiatie is dat het regeerakkoord telkens weer andere grenzen stelt: de ene keer maakt men drie groepen (boven 100.000 inwoners, tussen 25.000 en 100.000 inwoners, en minder dan 25.000 inwoners), elders worden alleen de steden boven de 200.000 inwoners 'provincievrij', nog elders is er sprake van de centrumsteden (vrijwillige integratie van het OCMW in de gemeente) en op een andere plaats heeft men het over de 'grootste steden', o.m. voor een trekkingsrecht op Vlaamse investeringssubsidies, en voor het bepalen van de eigen rechtspositieregeling en de eigen regels over binnengemeentelijke decentralisatie). Dit zorgt voor veel onduidelijkheid.

- Gemeenten kunnen op **vrijwillige basis fusioneren** met een stimulans van een vrijwillige bonus en meer bevoegdheden en middelen.

De VVSG wil hieraan zeker meewerken, op voorwaarde dat het gaat om een proces van onderuit dat gebeurt op basis van vertrouwen en objectiviteit. Zo moet steeds nagegaan worden of de 'grotere gemeente' effectief meer bestuurskracht kan hebben, of de dienstverlening aan de bevolking effectief op een hoger kwaliteitsniveau en met meer toegankelijkheid kan aangeboden worden, en of er meer fiscale en financiële mogelijkheden zijn voor de nieuwe gemeente. Dogma's helpen ons in dit dossier niet vooruit.

Belangrijk is verder ook de vraag of de zogenaamde bonus substantieel genoeg zal zijn om de transitiekosten van een fusie op te vangen. Verder dreigt het gevaar voor kunstmatige fusies om toch maar aan 25.000 inwoners en dus extra bevoegdheden te geraken.

- De **volledige integratie van de OCMW's in de gemeenten tegen 2019**: met waarborgen voor de persoonlijke levenssfeer en rekening houdend met de federale OCMW-taken. Deze integratie is vrijwillig voor de centrumsteden. Er komen modellen die gemeenten bij deze integratie kunnen hanteren (bv. sui generis EVA), zodat ze de taken die ze in het kader van de federale wetgeving moeten uitvoeren kunnen blijven opnemen.

De VVSG heeft de structurele samenwerking tussen gemeenten en OCMW's altijd gesteund: de uitbouw van gemeenschappelijke ondersteunende diensten en werken aan een geïntegreerd inhoudelijk lokaal sociaal beleid, weliswaar met het OCMW als verzelfstandigde entiteit, gelet op de wettelijke opdrachten van het OCMW en het beheer van specifieke voorzieningen en diensten. Het VVSG-memorandum voor de parlementsverkiezingen van 25 mei 2014 pleitte ervoor om af te stappen van een te centrale regelgeving over de interne werking en organisatie van het OCMW op politiek en ambtelijk vlak en over de relatie met de gemeente en het maken van afspraken hierover over te laten aan het lokale niveau, weliswaar met behoud van het OCMW als verzelfstandigd bestuur. Het regeerakkoord kiest voor een andere richting, nl. de volledige integratie van het OCMW in de gemeente, maar laat wel ruimte door te kiezen voor verschillende modellen (o.a. een EVA sui generis), door een voorbehoud te maken voor de federale opdrachten van de OCMW's en door een aparte regeling voor de centrumsteden voor te stellen. In andere stukken van het regeerakkoord (de inhoudelijke sectoren) wordt ook herhaaldelijk verwezen naar taken en opdrachten voor de OCMW's, wat impliceert dat er nog OCMW's bestaan in Vlaanderen.

De VVSG vindt dat in de discussie over de verhouding gemeente-OCMW een sterk lokaal sociaal beleid moet voorop staan. Hoe kunnen we het lokale bestuursniveau versterken zodat het iedere burger in staat kan stellen een menswaardig leven te leiden en welke bestuursvorm is daarvoor nodig? Dit houdt een keuze in voor een meer geïntegreerd sociaal beleid en een bestuurlijke vormgeving die daarop inspeelt. Voor de VVSG is de keuze voor een meer geïntegreerd sociaal beleid verzoenbaar met het toekennen van operationele autonomie aan een verzelfstandigde entiteit. We vinden dat de Vlaamse overheid hiertoe kaders moet aanreiken (het Vlaams regeerakkoord heeft het over modellen) maar ook aan de lokale besturen veel ruimte moet laten voor maatwerk. Lokale situaties zijn immers zeer verschillend.

Daarom vindt de VVSG de passage in het regeerakkoord over de verhouding gemeente-OCMW onvoldragen. Waarom zouden alleen de centrumsteden de keuze autonoom mogen maken om het OCMW als verzelfstandigde entiteit te behouden? Dit is een sterke Vlaamse betutteling ten aanzien van de andere lokale besturen. Het is bovendien een zeer arbitrair criterium: waarom mag het OCMW als verzelfstandigde entiteit niet blijven bestaan in Vilvoorde, Halle, Herentals of een andere gemeente die daar bewust voor kiest? Waarom kan het niet in gemeenten zoals Beveren, Beringen en Dendermonde met meer inwoners dan de kleinste centrumstad (Turnhout)? De schaalgrootte van de gemeente zegt niet veel over de omvang van de dienstverlening van het OCMW. Er zijn in Vlaanderen gemeenten met 20.000 inwoners waar het OCMW meer personeelsleden telt dan de moedergemeente. Elders in de tekst staat dat de gemeenten meer autonomie krijgen op het vlak van hun interne organisatie. Dan moet het regeerakkoord consequent zijn ten aanzien van

de mogelijke vormgeving van het sociaal beleid via een OCMW of een andere vorm van verzelfstandiging. Het onderscheid met het Waalse regeerakkoord valt ook op: daar wil men alle (niet een aantal) gemeenten en OCMW's aanmoedigen (niet: verplichten) tot een fusie, met behoud van een speciaal comité voor het toekennen van individuele steun. Deze passage roept ook heel veel operationele vragen op: gaan de gemeenten voortaan zorgvoorzieningen zoals woonzorgcentra en thuiszorgdiensten beheren? Omdat alle zorgvoorzieningen onderhevig zijn aan dezelfde regels qua erkenning, financiering, kwaliteitsbeleid, enz., ongeacht hun inrichtende macht (publiek, privaat non-profit, commercieel), wordt het beheer van publieke zorgvoorzieningen steeds meer afgestemd op wat gangbaar is in de private non-profitsector, bv. qua rechtspositieregeling van het personeel (uurroosters, organisatie van het werk, aantal vakantie- en feestdagen, verlofstelstels, enz.). Dit is ook nodig om de financiële leefbaarheid van de publieke zorgvoorzieningen veilig te stellen. Hierdoor wijkt men wel steeds meer af van de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel. Als gemeenten deze voorzieningen voortaan zelf gaan beheren, zullen ze ofwel moeten omgaan met verschillende rechtspositieregelingen binnen hetzelfde bestuur, waarvoor ze geen vragende partij zijn, ofwel de gemeentelijke rechtspositieregeling ook toepassen op de zorgvoorzieningen, wat ernstige meerkosten zou betekenen en het afstoten van publieke zorgvoorzieningen in de hand zal werken. Bovendien kan het overnemen van zorgvoorzieningen van het OCMW door een andere rechtspersoon zware gevolgen hebben voor heel wat subsidies en tegemoetkomingen (bv. sociale maribel, gesco's). Is daarover nagedacht?

- Gemeenten zullen de **bestaande samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk samenvoegen**. Een kaderdecreet zal ook de eigen Vlaams bovengemeentelijke verbanden maximaal op mekaar afstemmen.

Het Vlaams regeerakkoord is niet duidelijk over de toekomst van de samenwerkingsverbanden. Enerzijds pleit het voor het 'zoveel mogelijk samenvoegen' (p. 5) anderzijds worden 'lokale besturen ... gestimuleerd om samenwerkingsverbanden op te zetten met naburige gemeenten' (p. 55).

De VVSG steunt ten volle de beoogde vereenvoudiging van het streekniveau. Het is spijtig dat de hogergenoemde differentiatie tussen lokale situaties hier niet is opgenomen. We moeten streven naar regiostructuren waarin men kan differentiëren op basis van de eigenheid en noden van de streek. De aanpak kan telkens verschillen, de doelstelling van vereenvoudiging blijft overeind. Naast mogelijke stadsregio's (bv. voor Antwerpen en Gent) (het woord 'stadsregio' staat niet in het regeerakkoord), zou het goed zijn dat de bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor streekontwikkeling op een proactieve wijze kunnen worden omgevormd zodat de regiovorming vooral van onderuit (dus door de lokale besturen zelf) gebeurt. Dit onderstelt ook dat de Vlaamse bovengemeentelijke verbanden vooral afgestemd worden met wat van onderuit wordt opgezet. Vlaanderen kan stimuleren dat bovenlokale (verdelings)problemen samen worden aangepakt, bv. door inhoudelijke, financiële of organisatorische stimulansen (bv. voor de verdeling van bijkomende woningen of de aanleg van een regionaal bedrijventerrein).

Naast de samenwerking op streek- of stadsregioniveau, moeten gemeenten zelf kunnen uitmaken of intergemeentelijke samenwerking een meerwaarde betekent voor hen en met welke gemeenten wordt samengewerkt. De thema's waarrond kan worden samengewerkt zijn zo divers dat dit elke keer een andere schaal en partners kan rechtvaardigen. Deze thematische samenwerkingen kunnen ondergebracht worden binnen eenzelfde samenwerkingsverband, zodat niet telkens voor elke nieuwe vorm van samenwerking een nieuwe structuur moet opgericht worden. Vlaanderen moet zich hierin terughoudend opstellen. Verder wordt er nergens gesproken over samenwerking tussen OCMW's op intergemeentelijk en streekniveau. Er bestaan nochtans heel wat van dergelijke samenwerkingsverbanden met een zeer degelijk uitgebouwde werking. Kent de Vlaamse overheid die niet?

- Gemeenten krijgen de mogelijkheid om met een **private partner in intergemeentelijk verband samen te werken in de sectoren afval en energiedistributie**. In het decreet intergemeentelijke samenwerking zullen de beperkingen inzake doelstellingen versoepeld worden en zullen de provincies uit de IGS'en moeten treden.
*De VVSG verwelkomt de mogelijkheid om private partners (weer) toe te laten in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, op voorwaarde dat de nodige garanties worden ingebouwd dat dit voor de 'zuivere' samenwerkingsverbanden geen inperking betekent van de Europese 'in house-regels' en voor zover de nodige garanties worden ingebouwd die belangenvermenging tegengaan. Verder moet deze publiek-private samenwerking ook mogelijk zijn in andere sectoren dan afval en energiedistributie.
De VVSG gaat akkoord met het uittreden van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, maar vraagt garanties voor een correcte waardering van die participatie zodat de gemeenten niet plots met grote overnamekosten worden geconfronteerd.*
- Op het vlak van **personeelsbeleid** zullen de gemeenten een grotere vrijheid krijgen om de rechtspositieregeling van het personeel zelf te bepalen (zeker de grootste steden). Ook een beroep doen op uitzendarbeid wordt vergemakkelijkt.
De VVSG steunt uitdrukkelijk deze opties en is daar reeds meer dan tien jaar vragende partij voor. De sectorale akkoorden moeten veel algemener opgesteld worden en het toezicht van de Vlaamse administratie moet veel terughoudender zijn. Nu krijgen alleen de grootste steden deze extra vrijheid, terwijl ook veel andere lokale besturen hier vragende partij zijn. Het regeerakkoord zegt jammer genoeg niets over een uitbreiding van de mogelijkheden voor externe personeelsmobiliteit met de federaal aangestuurde lokale besturen, nl. de politiezones en de (toekomstige) hulpverleningszones.
- De Vlaamse overheid zal de gemeenten ondersteunen **op het vlak van ICT** door bv. gedeelde toepassingen en platformen aan te bieden.
Absoluut belangrijk. Als er ergens een schaalprobleem rijst bij de lokale besturen is het vooral op het vlak van ICT en e-governement. Hier kan de Vlaamse overheid echt een meerwaarde bieden. Het zou goed zijn mocht de hele ontwikkeling betreffende ICT en e-governement paritair (Vlaanderen-lokale besturen) op hoog niveau aangestuurd worden.

Wat hier ontbreekt is de link met de federale overheid, die zeker als het over de lokale besturen gaat een zeer belangrijke speler is op het vlak van e-government (burgerzaken, kadaster, e-health, kruispuntbank sociale zekerheid, enz.).

- Een **nieuw decreet 'lokaal bestuur'** vervangt de bestaande decreten (gemeentedecreet, OCMW-decreet en decreet intergemeentelijke samenwerking). Het voorzitterschap van de gemeenteraad wordt verplicht opgenomen door een raadslid zonder uitvoerend mandaat. *Tien jaar na de opmaak van deze drie decreten met tientallen hersteldecreten gaat de regering naar Waals voorbeeld werk maken van een overkoepelend decreet lokaal bestuur. De VVSG kan zich in deze optie terugvinden onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat er met een fijne kam door de huidige regels wordt gegaan. Van de beloofde deregulering bij de totstandkoming van de drie vermelde decreten is niets in huis gekomen: het huidige gemeentedecreet bevat meer regels dan de federale nieuwe gemeentewet ooit heeft gehad! Als dit decreet lokaal bestuur enkel hoofdlijnen vastlegt, zal het ook veel beter tegemoet komen aan de op basis van plaatselijke noden en omstandigheden vaak sterk uiteenlopende verzuchtingen van de gemeenten, een differentiatie van onderuit dus. Verder lijkt een voorafgaand debat over de plaats van de lokale democratie (met de specifieke rol van de gemeenteraad) hierbij essentieel. Voorwaarde is wel dat men voor dit decreet de nodige tijd neemt, en ten laatste halverwege 2017 de regels vastlegt die vanaf 1 januari 2019 (de nieuwe gemeentelijke legislatuur) zullen gelden. De voorbije jaren zijn al te vaak veranderingen doorgevoerd die al enkele weken of maanden nadien door de lokale besturen moesten worden uitgevoerd. Verder rijst nog de vraag of andere basisdecreten voor de lokale besturen er niet kunnen worden aan toegevoegd: het kiesdecreet, het decreet over de gemeentelijke belastingen of het decreet op het Gemeentefonds.*
- De Vlaamse regering wil de **aankoopcomités samenvoegen met de dienst Vastgoedakten** van de Vlaamse overheid, en meer een beroep doen op zelfstandige schatters, landmeters en notarissen. Alle vastgoedtransacties van en schattingen over eigendommen van overheden komen in een authentieke, raadpleegbare databank. *De VVSG vraagt duidelijkheid over de gevallen waarbij lokale besturen een beroep kunnen doen op de dienst Vastgoedakten, die dan ook snel, deskundig, vlot en gratis moet werken. Door werk te maken van een databank met gegevens waarover nu enkel de overheid beschikt en aan te kondigen dat systematisch een beroep wordt gedaan op schatters, landmeters en notarissen vrezende gemeenten dat de dienstverlening van de dienst Vastgoedakten niet beter zal zijn dan die van het de huidige aankoopcomités, omdat zou kunnen worden doorverwezen naar private partijen. Voor gemeenten valt dit dan duurder uit.*

2 De financiën van de lokale besturen

- De **jaarlijkse groeivoet van het Gemeentefonds (3,5%)** blijft behouden.

Dit is een bijzonder belangrijke verworvenheid voor het lokale bestuursniveau (zeker in vergelijking met de zware saneringen die Vlaanderen elders moet doorvoeren). Het is ook essentieel om na de besparingen die gemeenten en OCMW's zelf opnemen in hun meerjarenplannen 2014-2019 de nodige ademruimte te behouden voor dienstverlening en investeringen. Het finale oordeel over die volgehouden groei van het Gemeentefonds zal natuurlijk pas mogelijk zijn wanneer de lokale besturen een volledig zicht hebben op de evolutie van alle andere stromen die vanuit de Vlaamse overheid hun richting uitgaan (gescopremies, sectorale subsidies, investeringssteun voor o.a. rioleringen, scholenbouw en zorginfrastructuur, werkingsmiddelen voor onderwijs, enz.).

De VVSG betreurt dat men niet een deel van de groei van het Gemeentefonds gebruikt om twee belangrijke correcties aan te brengen aan de verdelingscriteria: enerzijds een betere vergoeding van de centrumfuncties, bv. van de regionale steden, die hiervoor vandaag een veel kleinere vergoeding krijgen dan de twee grote steden en de elf centrumsteden en anderzijds een betere vergoeding voor de fiscale armoede (vaak veroorzaakt door veel open ruimte). Met die laatste ingreep zou de bestuurskracht van een aantal gemeenten met een lage fiscale draagkracht ten gronde verbeterd kunnen worden.

- De **sectorale subsidies worden geïntegreerd in het Gemeentefonds** met behoud van de verdeelcriteria van 2014, maar zonder toepassing van de groeivoet van 3,5 %.
Dit is de tweede fase van het planlastendecreet zoals de VVSG dat vroeg, met volgende sectorale middelen: cultuurbeleid (92 miljoen euro; alle Vlaamse gemeenten), jeugd (21 miljoen euro; een deel voor alle gemeenten, een deel voor 55 gemeenten), sport (16 miljoen euro; alle gemeenten), flankerend onderwijs (1,9 miljoen euro; 35 gemeenten), bestrijding kinderarmoede (4,5 miljoen euro; 70 gemeenten), gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking (2,8 miljoen euro; 86 gemeenten), integratie (5,4 miljoen euro; 58 gemeenten). Toch rijzen bij deze belangrijke optie ook een reeks vragen waarop het regeerakkoord geen antwoord biedt: blijven deze middelen op het huidige niveau, worden ze verder geïndexeerd of zullen ze meegaan in de algemene saneringsoperatie die Vlaanderen doorvoert waardoor de besparing naar de lokale besturen zou worden doorgeschoven (terwijl deze subsidies wel al in de gemeentelijke meerjarenplannen staan)? Wanneer gaat de regeling in: tijdens de huidige planningsperiode of pas nadien? Blijven de middelen geoormerkt, krijgen de gemeenten ze met een uitdrukkelijke bestemmingsopdracht (jeugd, cultuur, ...), en zo ja, met welke vrijheidsgraden om ze bv. intersectoraal te bundelen? Zal er gesnoeid worden in de talrijke richtlijnen van de sectorale administraties voor subsidieaanvraag en -verantwoording? De formuleringen in de sectorale stukken van het regeerakkoord brengen daarover geen duidelijkheid, sommige (bv. sport) lijken zelfs geschreven zonder kennis van deze integratie in het Gemeentefonds.
- Het **aparte Stedenfonds wordt afgeschaft**: deze middelen worden toegevoegd aan de bijzondere financiering voor de centrumsteden in het Gemeentefonds.
Dit is een goede zaak, want het betekent voor de dertien betrokken gemeenten een verdere planlastvermindering. Er blijven echter ook belangrijke vragen waarop het regeerakkoord

geen antwoord biedt. Behoudt Vlaanderen de groei van 3,5% per jaar of wordt ook hierop bespaard (deze stijging staat in de stedelijke meerjarenplannen 2014-2019)? Wanneer gaat de regeling in: tijdens de huidige planningsperiode of pas nadien? Blijven de middelen geoormerkt of niet?

Onduidelijk is verder wat er met het project stadsprogramma's zal gebeuren. Hierover staat niets in het regeerakkoord. Nochtans zijn de ervaringen hiermee positief: gelijkwaardigheid, open agenda's, gedeelde agendasetting.

- Er blijven twee fondsen over: **het Gemeentefonds (zie hoger) en het Investeringsfonds**. Dit laatste is de bundeling van het Plattelandsfonds (50 gemeenten; 8 miljoen euro), het Stadsvernieuwingsfonds (31 gemeenten; ca. 13 miljoen euro) en het (tot voor kort federale) Grootstedenfonds (30 miljoen voor Antwerpen, Gent, Mechelen, Oostende en Sint-Niklaas). Hiermee wil men lokale investeringen ondersteunen met respect voor de huidige focus en verhoudingen.

Wat dit betekent, blijft een vraagteken. Wat betekent 'huidige focus en verhoudingen'? Blijven de bedragen behouden, worden ze jaarlijks geïndexeerd, of wordt erop bespaard?

De impact van deze bundeling is beperkt tot enkele tientallen gemeenten. Waarom worden de veel ruimer verspreide investeringssubsidies voor riolering en scholenbouw niet toegevoegd aan het (nieuwe) Investeringsfonds? Het is net daar dat de gemeenten vragende partij zijn voor meer zekerheid op lange termijn. Hoe meer investeringssubsidies gebundeld worden, hoe groter ook de kans dat projecten ter plaatse geïntegreerd en dus kostenbesparend kunnen worden gerealiseerd.

- De financiering van de **gesubsidieerde contractuelen**: ze worden geregulariseerd maar de besturen krijgen slechts 95% van de middelen.
Het gaat om meer dan 25.000 arbeidsplaatsen in de lokale sector waarvan de financiering de voorbije jaren steeds meer ten laste is gekomen van de lokale besturen (premies zijn gedurende meer dan twintig jaar zelfs niet geïndexeerd). Dit wordt dus een nieuwe kostprijs voor de gemeenten en OCMW's: ze krijgen slechts 95 % van de loonsubsidie (210 miljoen euro) en RSZ-korting (154 miljoen euro) toegekend, en moeten de rest zelf financieren. Voor de Vlaamse lokale besturen betekent dit ruim 18 miljoen euro minderinkomsten. De VVSG gaat niet akkoord met deze inlevering.
- De **Eliacompensatie** en de middelen van het **lokaal pact** om de investeringen in rioleringen te stimuleren blijven behouden. (...) De kosten van waterwinning, -afvoer en -zuivering moeten in de prijs worden doorgerekend volgens het beginsel dat de vervuiler betaalt en met voldoende prikkels om verspilling tegen te gaan en met sociale correcties voor beschermde klanten en aandacht voor de competitiviteit en de concurrentiepositie van bedrijven. (...) De 'gratis' kWh elektriciteit en de 'gratis' m³ water wordt afgeschaft. Tezelfdertijd wordt voor waterafvoer en –zuivering een vaste vergoeding ingevoerd die gepaard gaat met een vermindering van de variabele vergoedingen voor waterlevering en waterafvoer en

–zuivering en verminderen we tezelfdertijd beide vaste vergoedingen in verhouding tot het kindertal of de gezinsomvang.

De Eliacompensatie behouden is een belangrijke financiële optie voor het gemeentelijke budgettaire evenwicht. Ook de blijvende middelen 'Lokaal pact' voor rioleringen zijn een welkome ondersteuning voor de gemeenten, ook al bieden deze geen structurele oplossing voor het financieringsprobleem van de saneringsinfrastructuur. Met de beschikbare middelen worden tegen 2027 onmogelijk de door Europa gevraagde goede toestand van waterlichamen gehaald en de bestaande infrastructuur in stand gehouden. Extra financiering is dus nodig. In de verschillende ad hoc-maatregelen hierboven aangehaald ontbreekt ook de afstemming tussen de financiering en de doelstellingen (zowel de Europese als het in stand houden van de infrastructuur). Een vaste component invoeren in de waterprijs en dit compenseren met een lagere variabele component strookt niet met het beginsel: 'de vervuiler betaalt' en met de behoefte aan extra financiering. De invoering van een vaste component is gewenst, maar het variabele aandeel moet substantieel blijven.

De gemeenten rekenen ook op een grondige hervorming van het rioolsubsidiebesluit waarbij men op voorhand kan inschatten op welke middelen men recht heeft (meerjarenplanning). Door een koppeling met doelstellingen, is een grotere vrijheid mogelijk in de projectkeuze met een kleiner risico op geblokkeerde projecten (cf. ook de VVSG-vraag om deze middelen toe te voegen aan het nieuw te creëren investeringsfonds).

Verder vraagt de VVSG een kader voor de invoering van een vermijdbare bijdrage voor de versnelde afvoer van regenwater naar het openbaar domein. Als dit buiten de waterfactuur blijft, kan die betaalbaar blijven en genereert men toch extra middelen gekoppeld aan een ecologische stimulans (bv. minder overstromingsrisico bij zomeronweders).

De VVSG vraagt tot slot een waterprijs met een billijke verdeling voor alle sectoren en met voldoende sociale correcties. De koek moet groter worden, met dus meer nood aan een billijke verdeling en sociale correcties, ook al door de geplande afschaffing van de eerste 15 m³ gratis water.

- Met een gepaste normering en controle van de lokale overheden wil men het saldo van de **lokale besturen afstemmen op het meerjarentraject van de Belgische overheid**, zoals dat gezamenlijk wordt goedgekeurd op het Overlegcomité. De Vlaamse Regering is evenwel niet verantwoordelijk voor de impact van federale maatregelen op de begrotingen van de lokale overheden. De lokale overheden dragen ook zelf een verantwoordelijkheid voor hun begrotingsresultaat.
De lokale overheden volgen strikt de opgelegde normering van de beleids-en beheerscyclus. Door de volatiele lokale investeringscyclus is het gevaarlijk de ESR-normering blind van toepassing te maken op lokale overheden. Dat zou een nefaste invloed kunnen hebben op de lokale investeringen.
- Bij de invoering van rekeningrijden voor personenwagens, worden de vaste belastingen (belasting op de inverkeerstelling (BIV) en de jaarlijkse verkeersbelasting) afgeschaft.

Vandaag gaat 1/11de van de verkeersbelasting naar de gemeenten, wat jaarlijks ca. 100 miljoen euro betekent. Hoe wordt dit opgevangen wanneer de verkeersbelasting in de huidige vorm verdwijnt?

- Vanaf 1 januari 2015 wordt de dienst van de successie-, registratie-, schenkings- en hypotheekrechten overgenomen van de federale overheid. Fiscale discriminaties worden weggevoerd en met het oog op vereenvoudiging worden **fiscale gunstregimes voor publieke en semipublieke instellingen** herbekeken.

Het verhogen van deze belastingen voor de gemeenten en de lokale instellingen (AGB's, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, ...) is geen optie.

- Vlaanderen ontwikkelt in overleg met de gemeenten, vanuit een streven naar efficiëntiewinst en **coherenter beleid op het openbaar domein**, een geïntegreerde visie op de leidinggebonden nutssectoren (...). Er wordt gezocht naar een gepaste bovengemeentelijke schaal om de gemeentelijke participaties in deze sectoren te bundelen. (...) Er komt een decretale basis voor de gemeentelijke participaties in de energiesector (ter vervanging van artikel 180 van de Programmawet van 1994). Tegelijkertijd organiseren we toezicht op deze participaties door een striktere definiëring van het gemeentelijke belang.

Deze tekst roept veel vragen op. Gaat Vlaanderen de gemeenten als aandeelhouders van de distributienetbeheerders 'onteigenen'? Wil Vlaanderen ingrijpen in de dividenden die de gemeenten jaarlijks krijgen? Waarvoor moet die bundeling van participaties dienen? Denkt men aan een nieuw soort Gemeentelijke Holding?

De aanleg, de inrichting en het beheer van het openbaar domein is bij uitstek een gemeentelijke kerntaak. Daarom is het cruciaal dat de gemeenten hiervoor dé bepalende en aansturende overheid blijven (regierol).

De striktere definitie van algemeen belang houdt voor alle sectoren gevaren in, en is een grote trendbreuk met de jurisprudentie tot op vandaag, die eigenlijk stelt dat elke gemeenteraad voor zich bepaalt wat hij van gemeentelijk belang vindt.

- De terugbetalingen (basis en penalty) van KBC en eventuele valorisatie van andere participaties wordt volledig gebruikt voor het verder afbouwen van de Vlaamse schuld.

Het lijkt een gemiste kans om niet ten minste een deel van dat geld in te zetten voor het stimuleren van (lokale) investeringen. Met de rentevoeten van vandaag hoeft het behoud van wat Vlaamse schuld geen onoverkomelijk probleem te zijn, zeker als die dient voor productieve investeringen.

3 Beleidsruimte voor de lokale besturen

- Op het vlak van wonen, buitenschoolse kinderopvang en flankerend onderwijsbeleid is de gemeente maximaal **regisseur** op het grondgebied. Ook binnen andere beleidsdomeinen wordt verwezen naar een regierol van de lokale besturen (gemeente en/of OCMW):
 - lokaal onderwijsbeleid;

- welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid;
- zorg en ondersteuning voor ouderen met een beperking. Hiermee verwijst het regeerakkoord naar de resolutie die het Vlaams parlement op het einde van de vorige legislatuur aangenomen heeft betreffende de ontwikkeling van buurtgerichte ondersteuning van zorgafhankelijke mensen, waarin een lans gebroken wordt om de lokale besturen de regie over het lokaal zorgbeleid te geven met o.a. het instrument van de lokale zorgstrategische planning
- armoedebeleid;
- integratiebeleid, zij het zeer omfloerst: “het integratiebeleid wordt afgestemd op de noden van de lokale besturen want integratie en burgerschap ontstaat in de buurt, de gemeente of de stad”.

Buiten het ene voorbeeld van de lokale zorgstrategische planning is niet duidelijk wat men precies onder die regierol verstaat. Concrete sturingsinstrumenten voor de lokale besturen worden in elk geval niet aangereikt zodat de indruk gewekt wordt dat het allemaal op vrijwilligheid van de betrokken actoren gebaseerd blijft. Inzake welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid wordt uitdrukkelijk gesteld dat de lokale besturen hun regierol duidelijk moeten scheiden van hun actorrol “om op die manier het vertrouwen van alle actoren op het terrein te winnen”; over welke instrumenten ze dan wél beschikken om hun regierol te realiseren wordt niets gezegd. Bovendien is het vreemd om in hetzelfde regeerakkoord te lezen dat voor de VDAB de dubbele rol van actor en regisseur wel uitdrukkelijk bestendigd wordt. Het regeerakkoord zwijgt ook over een mogelijke regierol voor de lokale besturen op plaatsen waar de VVSG het nochtans zou verwachten: voor eerstelijnsgezondheidszorg wordt het landschap gestructureerd op 2 niveaus: het regionaal stedelijk niveau en het kleinstedelijk niveau (cf. het zorgregio-decreet), maar een sturende rol van het lokaal bestuur wordt niet overwogen. Als men wil inzetten op regiovorming, meer bovenlokale samenwerking en meer sturingsmacht voor de lokale besturen had dit wel gemogen.

De term lokaal sociaal beleid lijkt uit het vocabularium van de Vlaamse regering verdwenen te zijn. Het decreet lokaal sociaal beleid biedt nochtans een kapstok voor de juridische verankering van de regierol van lokale besturen (wat in oorsprong ook de bedoeling was!). In het hoofdstuk over werk en sociale economie vermijdt men de term regie in de mond te nemen als het over W² gaat (decreet werk- en zorgtrajecten). Men heeft het over “toeleiding door de OCMW’s naar een activeringstraject” en “structurele samenwerkingsverbanden van de VDAB met de OCMW’s”, terwijl de regisseursrol van de VDAB verder in de tekst wel ge-expliciteerd wordt.

In het hoofdstuk over het algemeen welzijnswerk ondergraaft men de regierol van de lokale besturen (de OCMW’s) door de CAW’s uitdrukkelijk als toegangspoort tot de hulpverlening te situeren, terwijl de gemeenten en OCMW’s net al een fijnmazig netwerk van publieke toegangspoorten vormen. Dit is niet nieuw en blijft een heikel punt.

- In aangelegenheden waar lokale besturen beslissingen nemen binnen een Vlaams reglementair kader (ruimtelijke ordening, onroerend erfgoed, leefmilieu, huisvesting), wordt de

beleidsruimte aanzienlijk vergroot.

- Gemeenten zullen er o.a. in het kader van de zesde staatshervorming, nieuwe taken en bevoegdheden krijgen. Hiervoor kunnen ze **middelen en personeel overnemen van de Vlaamse overheid.**

We verwijzen naar het sectorale deel voor meer commentaar.

4 De beleidssectoren

Onderstaande tekst volgt in hoofdlijnen de beleidssectoren zoals ze in het regeerakkoord aan bod komen. De VVSG-commentaar brengt soms de inhoud van verschillende sectoren samen.

4.1 Economie

Het Vlaamse regeerakkoord zit vol goede voornemens voor ondernemerschap en economie. Toch blijven veel zaken onduidelijk. De VVSG vraagt een concretisering.

- **Integratie van minderhindermaatregelen**
Deze integratie is in alle opzichten en zowel voor gemeenten als ondernemers positief. De sluitingsplicht bij de inkomenscompensatievergoeding wordt afgeschaft waardoor meer ondernemers een beroep zullen doen op deze maatregel: de meerkosten mogen niet (gedeeltelijk) afgewenteld op de gemeenten
- Verder uitwerken van **kernversterkend beleid**
Het decreet integraal handelsvestigingsbeleid wordt verder uitgewerkt inclusief de operationalisering van de instrumentenkoffer voor gemeenten. De nuance 'rekening houdend met de geformuleerde adviezen' mag dit niet in de weg staan.
- De lokale besturen worden aangezet om een **ondernemingsvriendelijke strategie** uit te tekenen
Het is onduidelijk hoe dit gaat gebeuren. De VVSG verwacht dat de ondersteuning rechtstreeks naar gemeenten of hun samenwerkingsverbanden gaat en niet naar overbodige intermediaire structuren. Dit mag ook niet leiden tot een inperking van de lokale beleidsruimte. De toegang van vzw's tot de KMO-portefeuille staat nergens vermeld.
- **Stroomlijnen van intermediaire structuren** en tegengaan van versnippering
Op zich zijn dit goede principes, maar met nog veel vragen: over welke structuren gaat het? Wat is het plan voor de RESOC's? Behouden de provincies hun rol op het vlak van economisch beleid? Hoe zal de Vlaamse overheid de gemeenten ondersteunen? Cf. ook deel 1 met een pleidooi voor samenwerking op stads- en streekniveau die van onderuit ontstaat.
- Kaderstellend beleid voor **stedelijke distributie** (bij mobiliteit in regeerakkoord)
Dit is een positieve zaak. De VVSG vraagt al langer een richtinggevend en faciliterend beleids- en investeringskader voor stedelijke distributie (cf. ook de VVSG-inspiratienota).
- **Geïntegreerd e-loket** voor ondernemers

Het plan om alle beleidsdomeinen hierbij te betrekken is cruciaal. De VVSG staat sceptisch bij de bereidheid van andere beleidsdomeinen. Gemeenten moeten hier, als belangrijke actor in het economisch beleid, van meet af bij betrokken worden.

4.2 Werk en sociale economie

- Het **laten samensmelten van een reeks activeringsmaatregelen** (PWA, art. 60, 61, gesco, wep,...) tot één tijdelijke werkervaringsmaatregel. Verder in de tekst worden de opgesomde maatregelen weer uit elkaar getrokken.

De VVSG is altijd voorstander geweest om de PWA's meer te laten aansluiten bij het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. PWA's hebben een ruim en maatschappelijk waardevol dienstverleningsaanbod uitgewerkt, met als grote afnemers de gemeenten, scholen, vzw's en kinderopvanginitiatieven. Dit sociaal en betaalbaar aanbod mag niet verdwijnen. Bovendien zorgt de PWA-vergoeding bovenop de uitkering ervoor dat mensen uit de armoede blijven. Maar tegelijk moet het systeem een hoge graad van doorstroming kennen: het is geen plek waar burgers hun hele loopbaan in doorbrengen. De inkanteling van het PWA-systeem in de Vlaamse structuren moet voor de VVSG dan ook voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in het gezamenlijke standpunt VVSG-VDAB. We bepleiten bovendien een groeipad voor de lokale diensteneconomie (LDE) en de integratie van de Sine-maatregelen binnen LDE. In de steden moeten de convenanten met de VDAB versterkt worden. Lokale besturen zijn vaak werkervaringspromotor via leerwerkbedrijven e.d. en moeten daarom gebruik kunnen maken van de werkervaringsmaatregelen voor de begeleiding van hun cliënten.

- De **werkgelegenheidsmaatregelen van de artikels 60§7 en 61** worden ingekanteld in het Vlaamse activeringsbeleid om meer mensen met een leefloon te activeren.

Over de artikels 60§7 en 61 is de tekst voor interpretatie vatbaar. Wat betekent 'inkantelen'? Kan dit nog een instrument zal zijn voor de OCMW's of komt er een nieuw systeem? Wordt de activeringsopdracht van de OCMW's beperkt? Is dit een voorbode op het federale regeerakkoord waarbij de RMI-wet wordt uitgehouden of zelfs afgeschaft?

De VVSG vindt dat het huidige artikel 60§7 een instrument van en voor de OCMW's moet blijven om te kunnen blijven voldoen aan hun wettelijke opdracht ten aanzien van OCMW-clianten. De financiering moet gewaarborgd blijven en de middelen moeten mee geïndexeerd worden. Art. 60§7 is wel aan modernisering toe (cf. het gezamenlijke standpunt VVSG-VDAB), bv. in functie van een betere doorstroming van leefloners naar de arbeidsmarkt. Vandaag denkt en handelt men immers meer in termen van loopbanen, competentieprofielen, elders verworven competenties en –ervaringen, (werkplek)leren, enz. Ten slotte moet Vlaanderen beseffen dat een deel van de kosten voor artikel 60§7 door de OCMW's zelf worden gedragen.

4.3 Mobiliteit

- Er komt nieuwe (bv. toegankelijk vervoerssysteem) en aangepaste (bv. mobiliteitsdecreet) **regelgeving**.

De VVSG hoopt op overleg met en voldoende lokale beleidsruimte voor de lokale besturen. Het is onduidelijk wat de financiële gevolgen zullen zijn voor de gemeenten. Zij staan zelf in

voor het lokaal mobiliteitsbeleid en beheren 90 % van de Vlaamse wegen. Wat gebeurt er met het verkeersveiligheidsfonds? Hoe zit het met kosten voor gemeenten bij werken langs gewestwegen? Rekent men op gemeenten voor een (hogere) bijdrage in een gebiedsdekkend toegankelijk vervoerssysteem? Wat zijn de gevolgen van de aangepaste derdebetalersystemen bij De Lijn? Hoe zit het met het aanleveren van data (bovenop de 34 reeds bestaande verplichte registers)?

- Het **Mobiliteitsplan Vlaanderen** wordt afgewerkt en goedgekeurd in samenhang met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Klimaatbeleidsplan.
Ondanks die positieve samenhang, blijft de vraag of de fundamentele rol van ruimtelijke ordening voldoende consequent in het mobiliteitsbeleid ingebed wordt. Hetzelfde geldt voor het milieuaspect. Het risico blijft bestaan dat verantwoordelijkheden worden doorgeschoven. Het feit dat RO en MOBI niet samengaan, maar RO en LNE wel, lijkt eerder uit te gaan van een vergunningsbeleid dan van een planningsinsteek. Nochtans zal bij de ontwikkeling van nieuwe projecten de integrale bereikbaarheid (voor alle vervoerswijzen samen) al in de plannings- én ontwerpfase meegenomen moeten worden, bv. waar het regeerakkoord bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen pleit voor een efficiënte ontsluiting, zal een integrale aanpak nodig zijn om tot duurzame en leefbare oplossingen te komen.
- Qua infrastructuur investeert het Vlaams **verkeersveiligheidsbeleid** voluit in de veiligheid en de kwaliteit van de wegen en hun aanhorigheden, geleid door het STOP-principe.
De bevestiging van het STOP-principe is een goede zaak, maar in het regeerakkoord lijken de STOP-letters soms in willekeurige volgorde geplaatst te worden, bv. wanneer het gaat over een goede doorstroming voor alle vervoerswijzen op alle secundaire wegen. Of wil men vooral de doorstromingsinspanningen voor het openbaar vervoer extra stimuleren? De VVSG gaat volledig akkoord met de grote aandacht voor verkeersveiligheid en hoopt dat 'kwaliteit' ook staat voor het realiseren van leefbare en duurzame projecten met oog voor de lokale noden en die bijdragen tot een kwaliteitsvolle publieke ruimte.
- De Lijn evolueert **van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid**.
Openbaar vervoer botst op zijn efficiëntiegrenzen in landelijk gebied. Het regeerakkoord wil dat De Lijn zoekt naar innovatieve vervoersconcepten voor een gericht aanbod om vervoersarmoede te vermijden. De VVSG verwelkomt de bevestiging van de sociale rol van het openbaar vervoer en de intentie om in nauw overleg met de lokale besturen naar antwoorden te zoeken.
- Fietsbruggen en fietstunnels werken **missing links in de fietsroutes** weg. Jaagpaden worden maximaal ingeschakeld in de fietsroutenetwerken.
Dit is een goede zaak, want dergelijke investeringen versterken ook de lokale mobiliteit. Wel rijst de vraag naar de financiële gevolgen voor de gemeenten: wie betaalt de tunnels en bruggen over of onder gewest- of waterwegen, de kosten voor rustbanken, vuilnis(bakken), signalisatie, fietsenstallingen, aansluiting en afstemming met de bestaande lokale infrastructuur?

4.4 Ruimtelijke ordening

- Er komt een **Onteigeningsdecreet** met eenvoudige en rechtszekere procedures, en met oog voor de belangen van zowel de onteigenende overheden als zij die onteigend worden. Particulieren krijgen het recht om, binnen een redelijke termijn, zelf sommige maatschappelijke doelstellingen (bv. de realisatie van woongelegenheden of bouwrijpe industrieterreinen), te realiseren en zo onteigening te vermijden. Een administratief rechtscollege dat deel uitmaakt van de Dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges wordt bevoegd om betwistingen inzake onteigeningen snel en correct te beslechten.

Voor de VVSG is grondbeleid een zaak van de overheid en moet dat ook zo blijven. Die overheid moet, vanuit het algemeen belang, het kader schetsen en instaan voor de beleidsbepaling. Uiteraard kan er voor concrete projecten samengewerkt worden met private partners, maar binnen de door overheid bepaalde beleidsdoelstellingen en krijtlijnen. De druk op de ruimte in Vlaanderen stijgt. Het is cruciaal dat de Vlaamse en de lokale overheid over voldoende slagkracht en de juiste instrumenten beschikken om op korte en lange termijn het algemeen belang te bewaken. Enkel zo is differentiatie mogelijk, worden speculatie en ongewenste functiewijzigingen vermeden en kunnen de betaalbaarheid en de kwaliteit van ontwikkelingen gewaarborgd worden. Het aanbodbeleid (wat, waar, tegen welke prijs, onder welke voorwaarden) is een taak van de lokale en regionale overheid. Het bij decreet verankeren van het zelfrealisatierecht van private spelers is daarom geen goed idee. Beter is het om, zoals in Nederland, de afweging of zelfrealisatie een alternatief is voor onteigening, over te laten aan de rechtspraak.

- Na het aflopen van het mandaat van de huidige **Vlaamse Bouwmeester** komt er een Bouwmeestercollege met een adviserende rol bij het departement Ruimtelijke Ordening. (...) De ondersteuning van en adviesverlening aan lokale besturen bij het voeren van een beleid gericht op ruimtelijke en architecturale kwaliteit blijft behouden.
Lokale besturen konden als belangrijke opdrachtgever van publieke bouwprojecten een beroep doen op de expertise en procesmatige ondersteuning van (het team van) de Vlaamse Bouwmeester. De VVSG hoopt dat het Bouwmeestercollege deze ondersteuning kan blijven bieden en dat zijn taak niet herleid wordt tot een louter adviserende rol. Zeker voor complexere en/of innoverende bouwprojecten met een ruimtelijke ambitie is begeleiding op het terrein van bij de start van het plan- en bouwproces een meerwaarde.
- Vlaanderen **bouwt het toezicht af**, neemt niet langer een 'betuttelende houding' aan en kiest voor het vertrouwensmodel.
De VVSG steunt dit uiteraard. De mensen en middelen die hiervoor vrijkomen, kunnen het best worden ingezet voor een grotere ondersteuning van de gemeenten op hun vraag.
- Voor de **woonuitbreidingsgebieden** (WUG) wil het regeerakkoord de slecht gelegen WUG (bv. wegens overstromingsgevoeligheid) niet verder aansnijden, maar het aanbod binnen WUG moet toch via een eenvoudige procedure kunnen worden verhoogd.
Het Vlaams regeerakkoord wil vooral inzetten op het verder ontwikkelen van de bestaande woongebieden. Gemeenten deden (in hun structuurplannen) vaak ook al uitspraken over de ontwikkelingsmogelijkheden van woonuitbreidingsgebieden. Die mogen niet door een algemene Vlaamse maatregel worden 'overruled'. De keuze waar bijkomende woningen

kunnen komen is een lokale bevoegdheid en vraagt om maatwerk. In de procedures voor het kunnen ontwikkelen van WUG pleit de VVSG dan ook voor een sleutelrol voor de gemeenten.

- Een vlotte invoering van de **omgevingsvergunning** én de digitale afhandeling ervan is een belangrijke doelstelling in het regeerakkoord.

Ook voor gemeenten is dit een belangrijke uitdaging. Voldoende voorbereidingstijd voor de invoering in de werking van de gemeentelijke diensten is daarbij essentieel.

4.5 Platteland

- We voeren een effectief **dorpenbeleid**. Het Vlaamse platteland is zeer divers. Naast stedelijk beleid hoort een kwaliteitsvol en volwaardig plattelandsbeleid.

Cf. deel 2 met een pleidooi voor een betere vergoeding via het Gemeentefonds voor gemeenten met veel open ruimte en dus vaak ook een lage fiscale draagkracht, wat de bestuurskracht aantast. Door een hogere compensatie kunnen de betrokken gemeenten nog beter inzetten op het behoud van de open ruimte en een kwaliteitsvol plattelandsbeleid. Het is opmerkelijk dat het regeerakkoord bij de bespreking van het dorpenbeleid de rol die lokale besturen vaak spelen om de leefbaarheid van dorpen te behouden en te verhogen niet wordt vermeld. Lokale besturen treden hiervoor nu reeds vaak op als regisseur in samenwerkingsprojecten met andere spelers (bv. uit het middenveld).

4.6 Leefmilieu en natuur

- Ten aanzien van de gemeenten geldt een **vertrouwensmodel** en worden bevoogding, betutteling en controle vermeden.

De VVSG juicht dit principe toe maar mist in het regeerakkoord een concrete invulling van welke extra bevoegdheden de gemeenten zullen krijgen en hoe de Vlaamse overheid de gemeenten zal ondersteunen bij het voeren van een milieubeleid afgestemd op de Vlaamse noden. De gemeenten kunnen de Vlaamse overheid immers helpen om de beleidsdoelstellingen te halen voor de omgevingsvergunning (in het ontwerp uitvoeringsbesluit werden hoge personeelseisen voor de milieuambtenaar aangekondigd), natuurontwikkeling, energiebesparing en hernieuwbare energie, duurzamer aankoopbeleid, ...

- Voor **afval** wil het regeerakkoord inzetten op het behoud van de Vlaamse koppositie in internationale context. Om dat te bereiken mikt men op het verder ontwikkelen van een kringloopeconomie. Komen daarbij onder meer aan bod:

- tegen 2015 een impactanalyse doen van de invoering van statiegeld op (plastic) flessen en blik;

- een actualisatie van het Vlaams Materialenprogramma;

- een verdere reductie van het restafval van gezinnen en bedrijven, met daaraan gekoppeld een afstemming van de afvalverbrandingscapaciteit af op de nog resterende restafvalproductie, waarbij de OVAM zorgt voor een overkoepelende regie op Vlaams niveau.

Het laatste streepje komt de facto neer op een afbouw van de huidige verbrandingscapaciteit in Vlaanderen. De VVSG is voorstander van een ambitieus beleid, én is altijd pleitbezorger geweest van maatregelen om overcapaciteit in afvalverbranding te vermijden. Voor de gemeenten moet die afbouw van capaciteit gepaard gaan met compenserende financi-

ele maatregelen om te vermijden dat sommige gemeenten achterblijven met een financiële kater na een eventuele sluiting van een installatie waarvan ze mede eigenaar waren. Indien nodig, pleit de VVSG dus voor een ‘warme sanering’ van de sector.

- De **OVAM** blijft als instantie op zichzelf bestaan.

Dit is positief voor de sector. Het wordt belangrijk een goed kader te creëren voor het vergunningenbeleid voor afvalverwerking, aangezien OVAM daar de regie zal moeten voeren terwijl de vergunningen zelf bij het samengevoegd Departement Omgeving (LNE + RWO) zullen zitten.

- **Water**

We verwijzen naar deel 2. voor commentaar op de plannen voor de financiering van gemeentelijke investeringen in rioleringen.

- De **sloopinventaris** ‘integreren’ met de omgevingsvergunning

Dit is vreemd omdat het iets is dat pas kan opgemaakt worden na de vergunningverlening, vóór de eigenlijke (sloop)werken, niet tijdens de vergunningsprocedure. De sloopinventaris hoort eerder thuis bij (p. 63): “We starten een multisectoraal onderzoek met het oog op de maximale integratie en vereenvoudiging van allerlei attesten (elektriciteit, riolering, EPB, afkoppeling water, ...)”.

4.7 Energie en klimaat

- Er komt een verdere afbouw van de **ondersteuning voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling**, met ook maatregelen om het certificatenoverschot af te bouwen. Ter voorbereiding van een volledige integratie van hernieuwbare energieproductie in het marktstelsel, wil Vlaanderen de steun voor nieuwe installaties afbouwen. Binnen het energiebudget worden de middelen voor de groene warmtetender versterkt. Biomassa wordt bij voorkeur gebruikt voor groenewarmteproductie.

Mogelijke negatieve financiële gevolgen voor de gemeenten zitten in het plan om de concurrentiepositie van energie-intensieve bedrijven te vrijwaren. Daarom wil Vlaanderen dat de som van de meerkosten en nettarieven niet hoger ligt dan in de buurlanden (wat een afwenteling richting netbeheerders en hun aandeelhouders, de gemeenten kan inhouden).

- De **gratis kWh wordt afgeschaft**, maar met maatregelen om energiearmoede tegen te gaan. Zo wordt de minimale levering van aardgas en elektriciteit behouden en wordt er verder ingezet op een doeltreffende en maatgerichte samenwerking tussen netbeheerders, OCMW's en andere actoren. De middelen voor de energiescans worden geheroriënteerd naar maatregelen die energiearmoede aan de bron aanpakken, met een sterke operationele rol voor sociale-economieprojecten.

De VVSG was altijd zeer genuanceerd over de levering van gratis water en elektriciteit, want dit zit in de prijs van de openbardienstverplichtingen en wordt dus door iedereen betaald. Belangrijk is dat er voldoende sociale correcties blijven voor mensen met een laag inkomen. Het regeerakkoord zegt niets over een mogelijke ondersteuning van de lokale adviescommissies (LAC's), nochtans een heel effectief instrument om energiearmoede te voorkomen via een goede samenwerking tussen distributienetbeheerders en OCMW's. Energiearmoede bestrijden is inderdaad een prioriteit en de lokale besturen zijn als het

meest burgernabije bestuur goed geplaatst om hieraan mee te werken. De middelen die uitgespaard worden door het afschaffen van de gratis kWh (zo'n 60 miljoen euro) zouden kunnen ingezet worden ter ondersteuning van het lokaal beleid ter bestrijding van energiearmoede. Deze maatregel kost de Vlaamse overheid niets want ze zit in de prijs van de openbardienstverplichtingen en wordt dus alle gebruikers betaald. De energiescans zorgen ervoor dat bij de doelgroep ontdekt wordt welke energiemaatregelen kunnen genomen worden. De scans zijn dus een middel om de energiearmoede aan te pakken.

- De taken en werking van het **Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost** worden voortgezet via de distributienetbeheerders. Ze worden beperkt tot energieleningen aan beschermde afnemers.
Essentieel is het behoud van de huidige werking van de lokale entiteiten. Als de distributienetbeheerders voortaan de lokale entiteiten aanduiden om hun werk voort te zetten, dan kan dat. Dat de energieleningen beperkt worden tot de beschermde afnemers houdt een zware beperking in van de potentiële doelgroep, wat niet getuigt van een visie die vertrekt van preventie.
- **Klimaatinitiatieven** van lokale overheden en sociale bewegingen worden verder gesteund.
Veel lokale besturen engageerden zich door de ondertekening van de burgemeesterconvenant om de CO₂-uitstoot sterk te doen dalen conform de Europese doelstellingen. Dit vergt doortastende maatregelen op vlak van energiebeheersing. Het is onduidelijk hoe die burgemeestersconvenanten (financieel) zullen worden ondersteund.

4.8 Wonen

- Gemeenten zijn dé **regisseur van het lokaal woonbeleid**.
Het echt opnemen van de regierol op het vlak van wonen, kan maar als de Vlaamse overheid de gemeenten voldoende ondersteunt. Dit kan o.m. door de voortzetting van de subsidies voor (inter)gemeentelijk lokaal woonbeleid. Positief is dat de Vlaamse overheid die verdere ondersteuning ook in het vooruitzicht stelt.
- **Sociale last**.
De VVSG betreurt dat het Vlaams regeerakkoord niet zegt dat het mogelijk wordt gemaakt dat lokale besturen bij grotere projecten de realisatie van sociale woningen kunnen opleggen. Dit is immers een mogelijk instrument om, afhankelijk van de concrete context, op goede locaties bijkomende sociale woningen te realiseren. De Vlaamse regering wil vooral eigendomsverwerving ondersteunen. De VVSG steunt dit, maar wil ook bijzondere aandacht blijven vragen voor groepen die niet kunnen kopen. Door in grotere woonprojecten een sociale last op te leggen, is de realisatie van een sociale mix effectief mogelijk. De VVSG vraagt dat de Vlaamse overheid gemeenten instrumenten geeft die dit stimuleert.
- De Vlaamse regering wil een versterking van de **private huurmarkt**.
De VVSG steunt de uitgangspunten van de Vlaamse Huurcodex en vraagt om o.a. werk te maken van een Centraal Huurwaarborgfonds, zodat er geen discriminatie is op het vlak van huurwaarborg.

- In de socialehuursector wil de Vlaamse regering voor de **taalbereidheidsvoorwaarden** evolueren van een inspanningsverbintenis naar een resultaatsverbintenis.
Wat betekent dit concreet? De lokale besturen zijn vragende partij om bij de uitvoering van deze maatregel op het terrein betrokken te worden.
- Het regeerakkoord voert **tijdelijke huurcontracten in de sociale huursector** in: wie na verloop van tijd een te hoog inkomen heeft moet de sociale huurwoning verlaten. Verder moeten socialehuurwoningen ter beschikking komen van de meest behoeftige mensen.
De Vlaamse regering wil een groter verloop in de socialehuursector. Nochtans heeft volgens cijfers van de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen slechts een kleine minderheid van de huurders een te hoog inkomen. Die huurders betalen ook meer huur, wat de financiële leefbaarheid van de socialehuisvestingsmaatschappijen ten goede komt en de sociale mix bevordert. Voor mensen die leven van een vervangingsinkomen is het geen aansporing om een job te zoeken op de arbeidsmarkt als ze door een hoger inkomen hun sociale woning dreigen te verliezen. Een groter verloop zorgt ook niet voor extra sociale woningen, wat de prioriteit zou moeten zijn. Een alternatief kan zijn om te kiezen voor een verplichte verhuizing bij een verminderde gezinsgrootte zodat sociale woningen optimaal kunnen benut worden.
- Hervorming **woonbonus**.
De VVSG steunt de hervorming van de woonbonus. Zorgen voor menswaardig wonen blijft voor lokale besturen evenwel een belangrijke opdracht. De Vlaamse overheid moet dan ook volop blijven inzetten om het betaalbaar en goed wonen voor de mensen die er zelf niet of maar heel moeilijk in slagen dit te verwezenlijken, te ondersteunen. De middelen die vrijkomen door de hervorming van de woonbonus kunnen worden ingezet om o.a. een hoger aanbod aan sociale woningen te realiseren en/of om het stelsel van huursubsidies op de private huurmarkt uit te breiden. De Vlaamse regering zweert sterk bij eigendomsverwerving. Het bezit van een eigen woning geeft woonbescherming aan mensen, maar is niet voor iedereen haalbaar.
- Erkenning **socialeverhuurkantoren**.
Deze erkenning is positief. Socialeverhuurkantoren spelen een positieve rol op de private huurmarkt en zorgen zo voor een bijkomend aanbod aan sociale woningen. Een continue ondersteuning, eventueel uitgebreid als dit nodig blijkt uit de evaluatie van het subsidiebesluit, is dan ook noodzakelijk.

4.9 Onderwijs

Zie bijlage voor de reactie van OVSG.

Daarnaast wijst de VVSG op:

- *de belangrijke rol die gemeenten moeten kunnen blijven opnemen op het vlak van flankerend onderwijsbeleid.*
- *het belang van een goede afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het systeem van elders verworven competenties.*

4.10 Welzijn, volksgezondheid en gezin

- Het Vlaamse regeerakkoord schetst een algemeen kader en principes voor een **zorgzame samenleving**: een inclusief Vlaanderen, maximaal inzetten op maatschappelijke participatie van iedereen, het cliëntperspectief staat voorop, versterken van het sociaal netwerk van de mensen, toegankelijkheid van dienstverlening, meer autonomie en vertrouwen aan de partners die het beleid uitvoeren, de lokale besturen zijn cruciale partners in het welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid,...
- *Deze visie sluit aan bij die in het VVSG-memorandum.*
- **Vermaatschappelijking** van de zorg en versterken en valoriseren van het sociaal netwerk van de patiënt/cliënt
- *Vermaatschappelijking van de zorg is een containerbegrip geworden, en dus is een heldere definitie vereist. De VVSG vraagt hierbij ook de explicitering van de rol van lokale besturen en de lokale dienstencentra in het bijzonder. Die rol hierin is onmiskenbaar en behoeft meer erkenning en waardering.*
- De **Vlaamse sociale bescherming** wordt een volksverzekering met rechten en persoonsgerelateerde uitkeringen, toegekend op basis van inwonerschap (verplicht in Vlaanderen, op basis van keuze in Brussel) en met de verplichte betaling van een premie. Door het samenbrengen van verschillende tegemoetkomingen in één Vlaamse sociale bescherming ontstaan er efficiëntiewinsten en transparantie voor de burger. Volgende bevoegdheden worden ingebracht: de zorgverzekering, de tegemoetkoming aan bejaarden, de financiering van de residentiële ouderenzorg, van het beschut wonen en van de psychiatrische verzorgingstehuizen en van de ondersteuning van personen met een handicap, de revalidatie, de inkomensgerelateerde bijdrage in de thuiszorg en de hulpmiddelen.
- *Er bestaat nog veel onduidelijkheid over de wijze waarop de Vlaamse sociale bescherming vorm gaat krijgen. Enkele vragen en opmerkingen van de VVSG hierbij zijn:*
 - *Hoe worden de zorgverzekering en de tegemoetkoming hulp aan bejaarden geïntegreerd?*
 - *Wordt de bijdrage van de burger aan de Vlaamse sociale bescherming inkomensgerelateerd of niet?*
 - *Komen er in de ouderenzorg (cf. de sector van personen met een beperking) twee systemen, nl. een eerste pijler vanuit de zorgverzekering en een tweede pijler vanuit het agentschap Zorg en Gezondheid?*
- *De VVSG hoopt dat met de Vlaamse sociale bescherming de maximumfactuur in de thuiszorg wordt ingevoerd als belangrijke stap in de betaalbaarheid van de zorg. Er moet tevens een nieuwe vereenvoudigde bijdrageschaal voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg komen met een verlaagd tarief voor kwetsbare gezinnen. Het effect van deze bijdrageschaal op maatschappelijk kwetsbare gezinnen en ouderen moet opgevolgd en indien nodig gecorrigeerd worden.*
- *Het is belangrijk dat de lokale besturen/OCMW's als belangrijke actor in het zorglandschap en regisseur van het lokaal zorgbeleid bij de werking van dit IVA betrokken worden*
- **Gezinszorg en aanvullende thuiszorg** zullen evolueren naar een systeem dat flexibel inzetbaar moet zijn, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren.

Dat is zeer goed. Hiervoor is echter ook een aangepaste financiering nodig. Tot nu toe ligt de nadruk te veel op de gepresteerde uren, zonder rekening te houden met de doelgroepen die men bereikt en de extra inspanningen die hiervoor nodig zijn.

- **Aanvullende thuiszorg** (poetshulp en karweihulp) wordt voortaan voorbehouden voor wie zwaar zorgbehoevend is of in combinatie met gezinszorg. Hiertoe wordt een objectieve schaal gehanteerd. Aanvullende thuiszorg en gezinszorg zijn dus complementair maar toch duidelijk van elkaar gescheiden. De financiering van deze op zwaar zorgbehoevendende gerichte poetshulp wordt geïntegreerd in het groeipad thuiszorg.

Het is goed dat de Vlaamse regering een groeipad in de thuiszorg aankondigt. Onduidelijk is wel wat men precies bedoelt met de complementariteit tussen aanvullende thuiszorg en gezinszorg. Voor de VVSG moeten gemeenten en OCMW's ook in de toekomst dienstenchequeondernemingen kunnen oprichten en beheren. De VVSG pleit voor een gelijke financiering tussen de openbare en de private sector. Op dit moment is er slechts een zeer beperkte financiering van de openbare diensten (i.t.t. de private diensten). Een groeipad voor de aanvullende thuiszorg zal dus in eerste instantie moeten gaan naar de openbare sector. De VVSG wenst dus een globale oplossing voor de financiering van de gesco's en andere logistieke medewerkers binnen de (openbare) aanvullende thuiszorg.

- Er komt een **eenduidig inschalingssysteem**.
Is het de bedoeling om te komen tot een eenduidig inschalingssysteem over de sectoren (ouderenzorg, thuiszorg, personen met een beperking...) heen? Zal aan hieraan ook het financieringssysteem gekoppeld worden? De VVSG verwacht betrokkenheid bij het overleg hierover en dit zowel vanuit de regie- als actorrol van de lokale besturen.
- **Zesde staatshervorming:** ter voorbereiding van de implementatie overlegt de Vlaamse regering met de betrokken organisaties/dienstverleners, sociale partners, zorgkassen, gebruikers, experts, wetenschappers en administratieve entiteiten
Het is belangrijk dat de relevante organisaties/dienstverleners betrokken worden bij de voorbereiding en uitvoering van de zesde staatshervorming. Het is ook noodzakelijk om de lokale besturen (gemeenten en OCMW's) te betrekken vanuit hun regierol, zeker als men vindt dat ze een cruciale partner zijn in het welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid.
- De Vlaamse regering wil aan het **'Tripartite overlegmodel'** (naar **VESOC-model**) een institutioneel kader geven en zal hiervoor een reglementaire basis creëren.
Het VESOC-model is gebaseerd op de privéspelers (met alleen private vakbonden en werkgevers). Moet er geen specifiek model uitgewerkt worden op maat van de zorgsector? Hierbij kan het huidige informele overleg geformaliseerd worden (vertegenwoordigers van de zorgvoorzieningen, aangevuld met de gebruikers). Daarnaast is er nood aan overleg tussen de Vlaamse overheid en de VVSG als vertegenwoordiger van de lokale besturen als bestuursniveau (regierol).
- De Vlaamse regering wil het huidige systeem van **gezondheidsdoelstellingen** uitbreiden met nieuwe gezondheidsdoelstellingen, indien daarvoor de nodige randvoorwaarden en draagvlak gecreëerd worden.
Het zou inderdaad goed zijn dat preventief gezondheidsbeleid breder bekeken wordt dan het sturen van het individueel gedrag van mensen (gezonder eten, sporten,...) maar ook

inzet op het verbeteren van de omgevingsfactoren: gezonde leefomgeving, verkeersveiligheid, veilige werkomgeving, aangepaste publieke ruimte, enz. Lokale besturen zijn goed geplaatst om daarin een rol te spelen.

- De Vlaamse regering zal werk maken van een nieuw organisatie- en financieringsmodel voor de **(residentiële) ouderenzorg**. Ze zal hierbij concepten van persoonsvolgende financiering ontwikkelen en deze eerst uittesten. Men wil ook een omslag maken van residentiële zorg naar andere zorgmodellen. In afwachting van deze heroriëntatie plant men nog een groei van het aantal bedden met een financiering die aangepast is aan de zorgzwaarte-inschaling.

Dit is een goede oriëntatie die aansluit bij het VVSG-memorandum. Er moet wel gewerkt worden aan de randvoorwaarden om dit opzet kans op succes te geven. De VVSG wil graag meewerken aan de uitwerking hiervan.

- De **financiering van infrastructuur voor residentiële ouderenzorg** zal deel uitmaken van de te ontwerpen financiering van de ouderenzorg. In het najaar zullen de nodige initiatieven worden genomen.

Het is absoluut noodzakelijk dat er snel duidelijkheid komt over de toekomstige Vlaamse financiering van de zorginfrastructuur en over de engagementen die in het verleden werden aangegaan. Anders dreigen (lokale) investeringsprojecten stil te vallen.

- Voor **ouderenzorg** zal de Vlaamse regering de mogelijkheden van reconversie van residentiële capaciteit naar andere geschikte zorgvormen onderzoeken.

De vraag naar zorg zal verder toenemen. Er zijn dus investeringen nodig in verschillende zorgvormen waardoor de gebruiker kan kiezen voor de zorgvorm die het best aansluit bij zijn situatie. Het blind omzetten van geplande residentiële capaciteit is echter geen optie. De VVSG pleit ervoor om dergelijke reconversies op lokaal niveau te laten plaatsvinden, afgestemd op de lokale zorgstrategische planning in overleg met lokale zorgactoren.

- De Vlaamse regering werkt aan een **inclusief Vlaanderen** dat actief en gezond ouder worden en leeftijdsvriendelijke omgevingen stimuleert.

De VVSG ondersteunt deze optie maar wil wel met Vlaanderen afstemmen over de concretisering: wat is de verantwoordelijkheid van Vlaanderen, wat van de gemeenten?

- Voor **kinderopvang** van baby's en peuters wordt verder ingezet op de uitbreiding van het aantal plaatsen met aandacht voor een goed evenwicht tussen de verschillende (gesubsidieerde) types van kinderopvang. De Vlaamse regering wil inzetten op de leefbaarheid van de kinderopvangsector via de gelijkschakeling van de subsidiebedragen, wil een beter kwaliteitsbeleid en meer pedagogische en bedrijfsmatige ondersteuning.

Dit sluit aan bij de VVSG-vragen, maar veel zal afhangen van de concrete uitwerking en financiering. Over hoeveel plaatsen uitbreiding gaat het? Binnen welk tijdspad? In welke gemeenten (ook in andere gemeenten dan de negentien van de Vlaamse rand en de grote steden blijft een voldoende aanbod aan kinderopvang belangrijk voor de leefbaarheid)? Zal de uitbreiding er vooral komen bij die voorzieningen waar de ouderbijdrage inkomensgerelateerd is? Is er voldoende aandacht voor de toegankelijkheid van de kinderopvang voor ouders met een laag inkomen? De VVSG beklemtoont dat het behoud van het huidige minimumtarief (1,56 euro) voor de laagste inkomensgroepen belangrijk is wil kinderopvang

een rol spelen in de activering van bepaalde doelgroepen en toegankelijk blijven voor kinderen die leven in kwetsbare gezinnen.

De garantie dat er een geleidelijke gelijkschakeling komt van de subsidies is voor de VVSG belangrijk. Vandaag krijgen lokale besturen als organisatoren van kinderopvang van baby's en peuters immers nog altijd minder subsidies. De VVSG verwacht dat er binnenkort duidelijkheid komt over de timing van deze gelijkschakeling.

De VVSG vraagt ook betrokken te worden bij de evaluatie van het decreet, want er zijn een reeks expliciete opmerkingen bij de diverse uitvoeringsbesluiten en de wellicht onbedoelde effecten op de flexibiliteit.

Voor de buitenschoolse kinderopvang sluit de VVSG zich aan bij de uitdrukkelijke keuze in het regeerakkoord om dit geïntegreerd vorm te geven (vrije tijd, jeugd, sport, welzijn en onderwijs) en maximaal gebruik makend van de schoolgebouwen (wat zeker nog afstemming van de regelgeving vergt). De regie van de buitenschoolse kinderopvang bij de lokale besturen leggen vereist uiteraard dat ook de sturing wordt overgedragen van Vlaanderen naar de lokale besturen. Deze nieuwe bevoegdheid moet gepaard gaan met de overheveling van de nodige middelen naar het lokale bestuursniveau. Ook voor de buitenschoolse kinderopvang is er – ondanks de keuze om geïntegreerd te werken – wellicht een uitbreiding van budget nodig om de stijgende noden te beantwoorden en de activering van de beroepsbevolking te realiseren.

- **Armoedebeleid**

Het hoofdstuk over armoedebeleid is zeer beperkt en zeer algemeen geformuleerd. Het biedt nauwelijks houvast voor het beleid voor de komende legislatuur. Van passages zoals “Elk lid van de Vlaamse regering zal tijdens deze legislatuur werken aan de realisatie van deze doelstellingen (die nog geformuleerd moeten worden, n.v.d.r.) binnen het kader van zijn of haar beleidsdomein” gaat weinig richting en overtuigingskracht uit. Men mist hier de kans om, o.a. gebruik makend van de nieuwe overgehevelde bevoegdheden, een duidelijke doelstelling naar voor te schuiven. Zie bv. het VVSG-memorandum: “Wij vragen dat binnen de Belgische context de federale overheid en de deelstaten samen een stappenplan uitwerken dat erop gericht is aan alle inwoners een inkomen te garanderen dat minstens het niveau van de Europese armoedegrens haalt tegen het einde van de volgende legislatuur (2019). Dit stappenplan bepaalt hoe deze doelstelling wordt bereikt en welke overheid welke maatregel treft: optrekken van de laagste uitkeringen, verhogen van het minimumloon, inzetten van fiscale instrumenten, optrekken van de kinderbijslagen, inzetten van gerichte ondersteunende maatregelen zoals huursubsidies en andere toelagen.”

4.11 Inburgering en integratie

- Het hoofdstuk over **inburgering en integratie** gaat bijna uitsluitend over taalverwerving. Het accent voor nieuwkomers zal nog meer gelegd worden op de competentie van de kennis van het Nederlands. Om taalachterstand in een vroeg stadium aan te pakken, wil de Vlaamse regering o.m. inzetten op het stimuleren van ouderparticipatie en taalontwikkeling vóór de leeftijd van 3 jaar. De Vlaamse regering zet in op een maximale participatie aan het kleuteronderwijs. Ze doet daarvoor een beroep op o.a. de Huizen van het Kind.

Taalverwerving is belangrijk maar slechts één element om de integratie van mensen van vreemde origine te bevorderen. Maatschappelijke participatie uit zich op diverse beleidsdomeinen en vergt niet enkele een inspanning van de betrokkenen maar ook van de overheden en alle actoren. Positief is dat men voor integratie en inburgering ook aandacht vraagt binnen andere beleidsdomeinen (onderwijs, jeugd, sport, welzijn, zorg). Het zal wel een uitdaging vormen om dit ook effectief te realiseren.

- Voor **inburgeraars** waarvoor de verplichte deelname aan inburgering geldt, wordt de bestaande inspanningsverbintenis door een resultaatsverbintenis vervangen.
Wat betekent dit? Wat zijn de gevolgen voor iemand die na verloop van tijd en ondanks zware inspanningen geen Nederlands kent, bv. laagtaalvaardigen of analfabeten in de eigen taal? Kunnen die dan geen opleiding volgen bij de VDAB? Voor deze groep is een aanbod nodig dat hen richt naar werk gecombineerd met een taaltraject, taalcoaching en het aanleren van praktisch Nederlands
- De Vlaamse regering wil een **integratiepact** met de lokale besturen, sociale partners, media, onderwijspartners en verenigingen van mensen met een migratie-achtergrond sluiten waarbij iedere partner verantwoordelijkheid opneemt om directe en indirecte discriminatie en racisme te bestrijden en respect ten aanzien van personen met een andere geloofsovertuiging of seksuele geaardheid te bevorderen. Het pact vraagt ook engagementen van onderwijsinstellingen, sociale organisaties, media, lokale besturen en werkgevers om te voorzien in stage- en (vrijwilligers)werkplaatsen voor inburgeraars.
Het is goed dat men alle maatschappelijke geledingen betreft bij een beleid dat gericht is op het bestrijden van discriminatie en racisme.
- De Vlaamse regering wil een cel met experts uit diverse beleidsdomeinen oprichten om **radicalisering** te voorkomen, te detecteren en te remediëren, met één centraal aanspreekpunt en in samenwerking met andere overheden.
Positief dat ze dit willen doen met de andere overheden, hopelijk ook de lokale overheden. Vaak werd dit tot nu toe beperkt tot een ad hoc overleg met enkele gemeenten, terwijl het fenomeen ruimer verspreid is.

4.12 Cultuur, sport en jeugd

- De **sectorale middelen** voor (o.a.) lokaal cultuur- en jeugdbeleid worden toegevoegd aan het Gemeentefonds
Voor algemene commentaar verwijzen we naar punt 2. van deze nota. Dit regeerakkoord wil de sectorale middelen voor lokaal jeugd-, sport- en cultuurbeleid zonder restricties toevertrouwen aan de lokale besturen. Men vertrouwt erop dat lokale besturen zich op een transparante en respectvolle manier zullen kwijten van die opdracht. De VVSG denkt dat dit terecht is, op voorwaarde dat geen enkele sectorale subsidiestroom wordt ingeperkt of afgeleid. Als de sectorale middelen voor lokaal jeugd-, cultuur- en sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, integratie, enz. gelijktijdig het voorwerp uitmaken van een lokaal debat over de kerntaken, valt er weinig te vrezen. Wanneer Vlaanderen echter ook inleveringen aan deze middelenoverdracht koppelt, kunnen lokale sectoren in woelig

water terecht komen. Hetzelfde geldt als om welke reden dan ook (deel)sectoren uit deze overdracht zouden worden gelicht.

4.12.1 Cultuur

- Aandacht voor de **deelsectoren van het Vlaamse cultuurbeleid**, niet aan het integrale lokale cultuurbeleid zoals dat sinds 2001 bestaat.
Dit lijkt logisch wegens de integratie van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds (cf. supra), maar kan een stap achteruit betekenen in de evolutie naar een integraal cultuurbeleid en een hindernis voor de uitbouw van complementair beleid, waar het regeerakkoord naar verwijst in cultuur, kunsten en erfgoedbeleid. De invulling van dit complementaire beleid moet in overleg met de lokale besturen vorm krijgen. Zonder mandaat als coördinator en actor, worden lokale besturen verzwakt in het noodzakelijke partnership voor complementair beleid.
- Het regeerakkoord onderschrijft de uitvoering van het **kunstendecreet**.
Positief, maar bij de strategische visienota ontbreekt de expliciete intentie om samen met de gemeenten aan de hand van een landschapstekening een complementair kunstenbeleid te voeren.
- Het regeerakkoord schenkt aandacht aan de **amateurkunsten** en wil de band met het deeltijds kunstonderwijs versterken.
De VVSG steunt die ambitie. Bij de intentie van het regeerakkoord voor een nieuw decreet voor het deeltijds kunstonderwijs wordt trouwens verwezen naar de samenwerking met vrijetijdsactoren. Een partnership met de lokale besturen als actor en facilitator is hier absoluut nodig, met een link naar een integraal lokaal cultuurbeleid. De alinea in het regeerakkoord die stelt dat het flankerend participatiebeleid via de sectordecreten zal worden gevoerd, wekt de indruk dat het participatiedecreet zal verdwijnen. Duidelijkheid daarover is nodig. Diverse gemeentelijke projecten (ruimer dan cultuur) en lokale netwerken ontvangen langs dat kanaal immers financiële steun.
- **Cultuureducatie** als kanaal voor een diversiteitsbeleid en versterking van culturele competenties met o.m. het onderwijs als partner.
De rol van lokale bibliotheken, van deeltijds kunstonderwijs, van socioculturele organisaties en sociaal-artistische projecten en dus een partnership met de lokale besturen als beleidsmakers en beheerders moeten hierbij vanzelfsprekend zijn.
- De **Uitpas** wordt veralgemeend als alternatief voor bestaande kortingssystemen.
Neemt Vlaanderen ook de kosten voor zijn rekening, of wordt de rekening deels naar de lokale besturen doorgeschoven? De VVSG vraagt ook meer afstemming met andere deelsectoren zoals erfgoed-, cultuur en bibliotheekbeleid, sport- en jeugdbeleid en met het globale gemeentelijke ICT- beleid.
- Het regeerakkoord wil lokale besturen aanmoedigen voor een **integrale erfgoedzorg**.
Positief, mits de randvoorwaarden ingevuld zijn in de Vlaamse bestuurlijke organisatie en het beleid. De stimuli die het regeerakkoord belooft voor depotbeleid, zeggen niets over het 'eigenaarschap' (behalve voor het CRKC voor het roerend kerkelijk erfgoed). Het begrip 'ondernemerschap' behoeft meer duiding.

- Investerings in het **eigen cultuurpatrimonium** in Gaasbeek, Antwerpen en Gent.
Goed nieuws voor de betrokken gemeenten.
- Er komen stimuli voor **gemeenteoverschrijdende culturele initiatieven** in het kader van een kwaliteitsvol aanbod.
Dit klinkt veelbelovend maar of dit lokaal of centraal geselecteerd en geïmplementeerd wordt, is onduidelijk. Dat wekt bezorgdheid, evenals de verengde focus op 'aanbod'. De VVSG vraagt om de rol van gemeentelijke cultuurinstellingen zoals bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra voor cultuurspreiding en -participatie te expliciteren en te valideren.

4.12.2 Jeugd

- Het regeerakkoord wil de **inspraak van kinderen en jongeren** in het jeugdbeleid stimuleren. *Dit is, naast bv. ook aandacht voor ondersteuning jeugdcultuur en aandacht voor cultuureducatie, een belangrijke herbevestiging van wat in het decreet lokaal jeugdbeleid is opgenomen. Wanneer het decreet lokaal jeugdbeleid zou wijzigen (cf. de geplande opname van de subsidies in het Gemeentefonds) rijst de vraag wat er met die inspraakgarantie (nu geconcretiseerd via de verplichte jeugdraad) zal gebeuren.*
- Het regeerakkoord wil de effecten van **het lokale jeugdbeleid** (laten) monitoren door de Vlaamse administratie.
De VVSG juicht deze ambitie toe. Dit maakt o.a. benchmarking mogelijk en levert expertise op. Het mag echter niet leiden tot nieuwe administratieve overlast.
- In steden wil Vlaanderen inzetten op een bijzondere aanpak van **kansengroepen**.
Dit stond al in de Vlaamse beleidsprioriteit die inzette op deze doelgroepen maar voor een beperkte korf van 55 gemeenten. Raken aan deze bijzonder geormerkte middelen vraagt grote omzichtigheid want naast de doelgroepen zijn ook de initiatieven die er mee werken zeer kwetsbaar (sterk geprofessionaliseerd en met weinig reserve voor 'bezuinigingen').
- Het stimuleren van gezamenlijk gebruik van **school-, sport- en spelinfrastructuur**.
Dit is een positief en kan kostenbesparend werken.

4.12.3 Sport

- De **sectorale middelen** voor (o.a.) lokaal sportbeleid worden toegevoegd aan het Gemeentefonds.
Voor commentaar verwijzen we naar punt 2. van deze nota. Opmerkelijk is wel dat het regeerakkoord over lokaal sportbeleid in strijd lijkt met deze bundeling van de middelen (cf. 'Zo garandeert het decreet 'Lokaal Sportbeleid' een directe subsidiëring van sportclubs via de lokale besturen. Ook het toekomstig decreet op de sportfederaties moet de mogelijkheid bieden aan sportfederaties om hun clubs rechtstreeks te ondersteunen. Beide decreten moeten aangewend en afgestemd worden om in een sfeer van vertrouwen sterke partnerships te vormen met enerzijds de lokale besturen en anderzijds de sportfederaties.'). Hierover moet snel duidelijkheid komen. Het kan alvast niet de bedoeling zijn om te gaan naar een centralisering van de subsidiëring (en erkenning?) van lokale sportclubs, over de hoofden van de lokale besturen heen (cf. de geplande herziening van het decreet op de sportfederaties).

- Het regeerakkoord kondigt het opstellen van een **strategisch sportinfrastructuurplan** aan dat zal ondersteund worden vanuit een sportinfrastructuurfonds, met het zwaartepunt bij bovenlokale projecten, topsportinfrastructuur (in de driehoek Gent-Antwerpen-Leuven) en prioriteit op zwembaden.
Positief, maar de financiële gevolgen voor de gemeenten en de timing blijven onduidelijk.
- Het optimaliseren van het gebruik van **schoolsportinfrastructuur**.
Dit is een zeer belangrijk uitgangspunt.
- De link **jeugdsport & gezondheid**: aandacht voor de programma's 'Multimove' en 'Brede School met een sportaanbod'.
Positief, maar de afstemming tussen sport- en gezondheidsbeleid en bewegen is een aandachtspunt.
- Het regeerakkoord besteedt aandacht aan **anders-georganiseerd sporten**, innovatie, een dynamisch breedtesportbeleid en de participatie van bijzondere 'sportkansarmen' (senioren, personen met een beperking, mensen in armoede of met een migratieachtergrond)
Positief.
- Bekommernis om **ethiek** in de sport en 'gezond sporten'
Positief, maar uitbreidingen naar aandacht voor racisme en geweld zijn wenselijk.
- Het luik sport bevat een oproep om de rol van sport ook in het kader van **competentieontwikkeling en trajecten naar werk** uit te diepen.
Deze oproep is positief maar verdient een meer prominente plaats in de tekst en in het Vlaamse (activerings)beleid.

4.13 Onroerend erfgoed

- Het **onroerenderfgoeddecreet** wordt uitgevoerd en geëvalueerd.
Positief. Lokale besturen rekenen erop dat noodzakelijke bijstellingen niet moeten wachten tot de evaluatie in 2017.
- De Vlaamse regering wil de **lokale besturen betrekken** bij het erfgoedbeleid, en bij de maatregelen die ze neemt om onroerend erfgoed te inventariseren, te beschermen en te beheren. Ze zal intergemeentelijke samenwerking stimuleren via begeleiding van lokale besturen die willen samenwerken via Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddiensten of een erkenning beogen als onroerenderfgoedgemeente.
De belofte om lokale besturen te betrekken en in (middelen voor) begeleiding te voorzien, is goed nieuws mits de beloofde cultuuromslag bij de administratie ermee spoort! Stimuli voor intergemeentelijke samenwerking in de zorg voor erfgoed zijn meer dan welkom.
- Het regeerakkoord wil snel werk maken van het **uitvoeringsbesluit Archeologie** en alleen archeologische zones bepalen waar reële kenniswinst wordt verwacht.
Goede intenties. De VVSG bepleit in het uitvoeringsbesluit de opheffing van de discriminatie voor publieke ontwikkelaars. Ook moet er een systeem komen om de onvoorspelbaarheid van de (zware) financiële lasten bij archeologische opgravingen op te vangen.
- Het regeerakkoord laat toe om vroegere beschermingen, beheersdoelstellingen en de toelatingsplichtige handelingen voor **reeds beschermd onroerend erfgoed te herevalueren**, met oog voor hedendaags gebruik en het samengaan met andere activiteiten zoals land-

bouw. Voor landbouwbedrijven wordt daartoe een rechtszeker kader gecreëerd.

Dit kan zuurstof geven aan het behoud en beheer van onroerend erfgoed. Een respectvolle balans vinden tussen het belang van integrale erfgoedzorg en andere publieke of private belangen, is en blijft natuurlijk een moeilijke uitdaging in tal van activiteiten en bedrijfsvoering (ruimer dan landbouw).

- Het regeerakkoord stelt de **evaluatie van de premiepercentages** voor zodra fiscale stimulansen voor investeringen in onroerend erfgoed ingevoerd zijn.
Positief, als de fiscale stimuli er snel komen. De selectieve inzet van de restauratiepremies en het wegvallen van onderhoudspremies snijden wellicht dieper dan de compensatie via fiscale stimuli.
- Aandacht voor **herbestemming van kerkelijk erfgoed** in overleg met kerkelijke overheid en de lokale besturen
Positief, dit zet de ingezette beweging voort.
- Het regeerakkoord zet in op een **betere samenwerking met natuur- en cultuurbeleid**, o.m. via het onroerenderfgoeddecreet en de uitbouw van Herita.
Positief als signaal voor een integrale erfgoedzorg op Vlaams niveau (met de samenwerking voor de organisatie van Open Monumentendag als concreet project).
- De Vlaamse regering wil een **sterke samenwerking met Ruimtelijke Ordening**. Voor erfgoedlandschappen moet dit leiden tot duidelijke en rechtszekere typevoorschriften voor waardevolle erfgoedelementen.
Positief, mits administratieve eenvoud en deregulering voorop staan.

4.14 Buitenland en ontwikkelingssamenwerking

- De **Vlaamse vertegenwoordiging bij de Europese instellingen** wordt uitgebreid. Vlaanderen wil de voorbereiding en tijdige betrokkenheid van relevante stakeholders bij Europese dossiers versterken.
Dat is een positieve ontwikkeling, al ontbreken garanties voor structurele betrokkenheid van de lokale besturen of interbestuurlijk overleg.
- Het belang van **Vleeva** en de rol van de lokale besturen hierin wordt expliciet vermeld.
Dat is een goede zaak.
- De **sectorale middelen** voor (o.a.) lokaal noord-zuid worden toegevoegd aan het Gemeentefonds.
Voor commentaar verwijzen we naar punt 2. van deze nota.

4.15 Financiën en begroting

Zie deel 2.

Bijlage: reactie OVSG op Vlaams regeerakkoord

2

Het regeerakkoord naast het memorandum van OVSG

Eind februari maakten wij ons memorandum 'Vlaanderen en steden en gemeenten, partners voor sterker openbaar onderwijs' bekend, waarin we in acht statements onze visie op het onderwijsbeleid voor de komende legislatuur uiteenzetten. Nu we het regeerakkoord (luik onderwijs) hieraan kunnen toetsen, zien we parallellen. We herhalen hieronder de statements uit ons memorandum en voegen toe wat we hierover in het regeerakkoord terugvinden.

1. Wie doet wat? Kiezen voor subsidiariteit en taken duidelijk afbakenen

De Vlaamse overheid wil zich houden aan een duidelijk afgebakende rolverdeling waarbij zij haar verantwoordelijkheid neemt voor het in heldere kaders vastleggen van het 'wat'. De manier waarop kennis en vaardigheden worden aangebracht – het 'hoe' – blijft een taak van de scholen. De focus moet opnieuw liggen op de kerntaak van het onderwijs, daar zijn we het volmondig mee eens.

In de tekst van het regeerakkoord is heel wat aandacht voor de lokale verankering, in het bijzonder van het basisonderwijs. De gemeenten zullen ook meer verantwoordelijkheid krijgen op het vlak van de vrije keuze. Alle gemeentescholen zullen volwaardige 'vrijekeuzescholen' zijn.. Dat is iets waar we al lange tijd voor pleiten.

Subsidiariteit betekent ook dat men rekening houdt met de diversiteit tussen de verschillende school- en gemeentebesturen. Wij zijn dan ook tevreden dat er gekozen wordt voor bestuurlijke optimalisatie i.p.v. voor een lineaire schaalvergroting, waar eerder sprake van was. Bovendien wil het regeerakkoord de verscheidenheid van het onderwijslandschap respecteren en laat het ruimte om lokaal keuzes te maken.

2. Onderwijskundige vernieuwing: Vlaanderen stelt doelen, creëert kaders en reikt kennis aan

Ook hier is het voornemen van de Vlaamse overheid om de onderwijskundige autonomie van de scholen te respecteren van belang, zoals bijv. op het vlak van het evaluatiebeleid.

We zijn tevreden met de erkenning die onze eigen OVSG-toets krijgt. Het regeerakkoord stelt voor om de huidige OVSG-toetsen te valideren in samenspraak met het Steunpunt Toetsontwikkeling en ze te gebruiken om gegevens te verzamelen. Scholen nemen vrijwillig deel aan deze toets om aan interne kwaliteitscontrole te doen en op basis daarvan hun schoolbeleid te optimaliseren. Dat basisprincipe is een belangrijk element in het succes ervan. De scholen verplichten om deze toetsen te gebruiken voor externe controle, is een heel ander uitgangspunt.

Een nauwkeurige opvolging van de resultaten van het *decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften* is belangrijk. Als minder leerlingen tot het buitengewoon onderwijs worden toegelaten, zullen van leraren in het gewoon onderwijs bijkomende competenties verwacht worden.

Werken aan de kwaliteit van de lerarenopleiding stond ook op ons verlanglijstje. Terecht plaatst de regering de onderwijsinstellingen voor hun verantwoordelijkheid om voldoende stageplaatsen aan te bieden. We vragen echter ook dat de hogescholen voor lerarenopleiding inspanningen zouden doen om de stages inhoudelijk en organisatorisch beter af te stemmen op de werking van de stagescholen. Een flexibele samenwerking

tussen stageschool en lerarenopleiding, waarbij er een zekere continuïteit in de stages zit, biedt de meeste kansen op slagen.

We blijven toezien op elke afwijking van de geïntegreerde benadering van het basisonderwijs. Voor ons is en blijft de onderwijzer de cruciale figuur in de klas. Van vakleerkrachten in het basisonderwijs zijn we geen voorstander.

Wat de hervorming van het secundair onderwijs betreft, hadden we gehoopt in de regeerverklaring meer te kunnen lezen.

3. Het deeltijds kunstonderwijs erkennen als het volwaardige onderwijsniveau dat het is

Voor het deeltijds kunstonderwijs hadden we gehoopt dat die elementen in het dossier waarvoor de vorige jaren een draagvlak ontstond (bv. starten met muziek op de leeftijd van 6 jaar), geborgen zouden worden. Daarover vinden we weinig concreets terug. Positief is wel dat de gemeenten expliciet vermeld worden als partner om een niveaudecreet te helpen uitwerken.

4. De netgebonden pedagogische begeleiding staat de school bij

De voorbije jaren merkten wij dat de overheid steeds meer een beroep deed op de pedagogische begeleiding voor andere opdrachten (bv. deelnemen aan allerlei overlegorganen) zonder daar bijkomende middelen voor te voorzien.

Het opnieuw focussen op de kerntaak, nl. de ondersteuning van de leraren, kunnen wij zeker onderschrijven. Dit hoort trouwens samen met het voornemen de scholen te responsabiliseren voor hun eigen kwaliteitsbeleid. Aangezien de pedagogische begeleiding in het verleden geen extra middelen kreeg om nevenopdrachten bijkomend op te nemen, mag het schrappen van die opdrachten ook niet leiden tot een verlies aan middelen. Anders zou dit een loutere besparing zijn terwijl de nood aan ondersteuning van de onderwijsinstellingen dezelfde blijft.

Dat de uitgangspunten van de visitatiecommissie opgevolgd worden, kunnen wij als algemeen principe aanvaarden, maar wij pleiten voor nuancering. Niet alle aanbevelingen kunnen zo maar in de praktijk worden gebracht. Om een voorbeeld te geven: het vervangen van de decretale opdracht van de pedagogische begeleiding door doelstellingen die de overheid oplegt, is een bedreiging voor de pedagogische vrijheid.

5. Beschikbare middelen gericht investeren

De regering heeft de ambitie een aantal van de belangrijkste manco's van het huidige infrastructuurbeleid weg te werken: een masterplan met een duidelijke visie over de capaciteitsproblematiek, een meerjarenbudget en een gezonde openheid voor nieuwe ideeën voor de financiering van scholenbouw. Ook de keuze voor multifunctionele schoolgebouwen is iets wat wij als koepel al geruime tijd verdedigen. Dat de overheid de verschillende regelgevingen en richtlijnen hiervoor op elkaar wil afstemmen is een goede zaak. Momenteel is er echter nog geen zicht op de budgetten die voor scholenbouw zullen worden vrijgemaakt.

Voor de verdeling van de werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs werd in het najaar van 2007 een nieuwe regeling vastgelegd. Dit gebeurde met instemming van de netten om zo voor langere tijd over een stabiel financieringssysteem te beschikken. Een evaluatie van dit financieringssysteem is aangewezen, maar de basisbeginselen ervan mogen niet lichtzinnig gewijzigd worden.

Voor de financiering van het dko doen de inrichtende machten – over het algemeen gemeenten – al grote inspanningen in vergelijking met de besturen in de andere onderwijsniveaus. De Vlaamse overheid komt niet tussenbeide voor infrastructuur, bedeeft nauwelijks werkingsmiddelen toe en bovendien werd het administratief kader in de vorige legislatuur afgebouwd. Bij de volgende begrotingsrondes en de uitwerking van het niveaudecreet moet hiermee rekening gehouden worden.

6. Ruimte voor een sterk lokaal werkgeverschap

Het regeerakkoord heeft het expliciet over meer flexibiliteit en autonomie zodat besturen een echt personeelsbeleid kunnen voeren. Ook een loopbaanpact tussen de overheid, de vakorganisaties en de koepels en een hervorming van de lerarenopleiding op basis van de evaluatie komen ter sprake.

Deze drie elementen kunnen de bouwstenen vormen van een nieuwe visie op het personeelsstatuut, gebaseerd op sterk lokaal werkgeverschap.

7. Een langetermijnvisie vertaald in transparante en flexibele regels

Naast het voornemen om meer autonomie te geven aan de onderwijsverstrekkers en hun scholen, zien we nog enkele aanknopingspunten in het regeerakkoord:

- een vermindering van het aantal administratieve verplichtingen en voorschriften voor verantwoording en een 'regeldruk-toets';
- een reductie en duidelijker formulering van de eindtermen waarbij scholen meer vrijheid krijgen om het curriculum in te vullen;
- een nieuwe en eenvoudige decretale grondslag voor schoolinschrijvingen;
- een eenduidig juridische kader voor verschillende vormen van werkplekieren en alternerend leren en werken.

8. De regiefunctie en het integraal beleid van de gemeente: voorwaarden voor een sterk lokaal beleid

Het regeerakkoord stelt dat gemeenten het initiatief kunnen nemen in het lokaal onderwijsbeleid. Wij rekenen erop dat de Vlaamse overheid de principes van het integraal beleid die ze zelf aan de gemeenten oplegde, ook zal respecteren.

*Meer informatie? anne.berckmoes@ovsg.be, communicatie,
02 506 41 54, 0496 10 40 80*